YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

11 päivänä joulukuuta 2007 *

Asiassa C-291/05,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Raad van State (Alankomaat) on esittänyt 13.7.2005 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 20.7.2005, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie

vastaan

R. N. G. Eind,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts ja G. Arestis sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari), R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, J. Makarczyk ja A. Borg Barthet,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: P. Mengozzi,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.9.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, edustajanaan advocaat A. van Leeuwen,

– Rachel Eind, edustajanaan advocaat R. Ketwaru,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. G. Sevenster, C. Wissels ja M. de Grave,

– Tšekin hallitus, asiamiehenään T. Boček,

– Tanskan hallitus, asiamiehenään A. Jacobsen,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja C. Schulze-Bahr,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään K. Georgiadis, K. Boskovits ja Z. Chatzipavlou,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään E. O'Neill, avustajanaan barrister S. Moore,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. Rozet ja M. van Beek,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.7.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 18 artiklan, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15.10.1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna 27.7.1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2434/92 (EYVL L 245, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1612/68), ja oleskeluoikeudesta 28.6.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/364/ETY (EYVL L 180, s. 26) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Surinamin kansalainen Rachel Eind ja Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie (ulkomaalais- ja kotoutusasioiden ministeri) ja joka koskee Staatssecretaris van Justitien (valtiosihteeri oikeusministeriössä, jäljempänä valtiosihteeri) päätöstä kieltäytyä myöntämästä Eindille oleskelulupaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Asetuksen N:o 1612/68 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Seuraavilla henkilöillä on kansalaisuudesta riippumatta oltava oikeus tulla asumaan sellaisen työntekijän luokse, joka on jäsenvaltion kansalainen ja työssä toisen jäsenvaltion alueella:

a) hänen aviopuolisonsa sekä heidän jälkeläisensä, jotka ovat alle 21-vuotiaita tai huollettavia;

– –"

4 Direktiivin 90/364 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on myönnettävä oleskeluoikeus sellaisille jäsenvaltioiden kansalaisille, joilla ei tätä oikeutta ole yhteisön oikeuden muiden säännösten

perusteella, sekä heidän 2 kohdassa tarkoitetuille perheenjäsenilleen, edellyttäen että he itse ja heidän perheenjäsenensä kuuluvat sairausvakuutuksen piiriin kaikkien riskien varalta vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja että heillä on riittävästi tuloja ja varoja, niin että he eivät oleskeluaikanaan joudu turvautumaan vastaanottavan maan sosiaalihuoltojärjestelmään.

– –

2. Kansalaisuudesta riippumatta oikeus asettua toiseen jäsenvaltioon oleskeluoikeuden saajan kanssa on:

a) puolisolla ja puolisoiden huollettavina olevilla jälkeläisillä;

– –"

Kansallinen säännöstö

5 Alankomaiden 23.11.2000 annetun ulkomaalaislain (Vreemdelingenwet, Staatsblad 2000, nro 495; jäljempänä ulkomaalaislaki) 1 §:n e momentissa täsmennetään, että "yhteisön kansalaisilla" tarkoitetaan

"1. Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisia, joilla on Euroopan yhteisöjen perustamissopimukseen perustuva oikeus saapua toisen jäsenvaltion alueelle ja oleskella siellä;

2. edellä 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden perheenjäseniä, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia ja joilla on oikeus saapua jäsenvaltioon ja oleskella siellä laillisesti Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen soveltamiseksi tehdyn päätöksen nojalla – –".

6 Ulkomaalaislain 1 §:n h momentin mukaan "väliaikaisella oleskeluluvalla" tarkoitetaan yli kolmen kuukauden oleskeluun myönnettävää viisumia, jota ulkomaalainen henkilö on henkilökohtaisesti hakenut lähtömaassa tai siinä maassa, jossa hän oleskelee pysyvästi, Alankomaiden diplomaattiselta edustustolta tai konsulaatilta, ja jonka kyseinen edustusto tai konsulaatti on myöntänyt.

7 Ulkomaalaislain 14 §:n 1 momentin a kohdan mukaan oikeusministerillä on oikeus hyväksyä tai hylätä määräaikaista oleskelulupaa koskeva hakemus tai jättää se käsittelemättä. Saman pykälän 2 momentin mukaan määräaikaiseen oleskelulupaan liitetään rajoituksia, jotka liittyvät tarkoitukseen, jota varten oleskelu on sallittu.

8 Ulkomaalaislain 16 §:n 1 momentin a kohdan mukaan määräaikaista oleskelulupaa koskeva hakemus voidaan hylätä, mikäli ulkomaalaisella ei ole voimassa olevaa väliaikaista oleskelulupaa, jonka myöntämisperuste vastaa oleskelulupahakemuksessa esitettyä perustetta.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Runaldo Eind, joka on Alankomaiden kansalainen, muutti helmikuussa 2000 Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, josta hän oli saanut töitä. Sittemmin hänen tyttärensä, vuonna 1989 syntynyt Surinamin kansalainen Rachel Eind tuli hänen luokseen suoraan Surinamista.

10 Ennakkoratkaisupäätöksen mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ilmoittivat Runaldo Eindille 4.6.2001, että hänellä oli oleskeluoikeus tässä jäsenvaltiossa asetuksen N:o 1612/68 perusteella. Samana päivänä päivätyllä kirjeellä Rachel Eindille ilmoitettiin, että myös hänellä oli yhteisön työntekijän perheenjäsenenä vastaavanlainen oikeus. Runaldo Eind sai täten oleskeluluvan, joka oli voimassa 6.6.2001–6.6.2006.

11 Runaldo Eind ja hänen tyttärensä saapuivat 17.10.2001 Alankomaihin. Viimeksi mainittu rekisteröityi Amsterdamin poliisiviranomaisen luona ja pyysi ulkomaalaislain 14 §:n nojalla määräaikaista oleskelulupaa.

12 Oleskelulupahakemuksen tutkinnasta vastaavassa hallinnollisessa komiteassa kuultuna Runaldo Eind ilmoitti, että Alankomaihin paluunsa jälkeen hän oli saanut sosiaaliavustusta eikä ollut tehnyt tai etsinyt työtä, koska hän oli sairas. Hän ilmoitti kuitenkin myös olleensa Banenmarktin (työvoimatoimisto) tapaamisessa, jolla pyrittiin hänen palaamiseensa työmarkkinoille, ja että hän odotti toista tapaamista. Runaldo Eindiä koskevista asiakirjoista ilmenee myös, että hän kuuluu Alankomaissa sairausvakuutuksen piiriin.

13 Valtiosihteeri hylkäsi Rachel Eindin hakemuksen 2.1.2002 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, ettei tällä ollut tilapäistä oleskelulupaa. Lisäksi mainitussa päätöksessä täsmennettiin, ettei kyseiselle henkilölle voitu myöntää yhteisön kansalaisen perheenjäsenen asemaan perustuvaa oleskelulupaa. Vaikka hänen isänsä nimittäin oli oleskellut muussa jäsenvaltiossa kuin Alankomaiden kuningaskunnassa, hän ei ollut Alankomaihin palattuaan tehnyt mitään aitoa ja todellista työtä eikä hän ollut EY:n perustamissopimuksessa tarkoitettu henkilö, joka ei ole taloudellisesti aktiivinen. Tässä tilanteessa Runaldo Eindiä ei voitu enää pitää ulkomaalaislaissa tarkoitettuna yhteisön kansalaisena.

14 Valtiosihteeri hylkäsi Rachel Eindin edellä mainitusta päätöksestä esittämän oikaisuvaatimuksen 5.7.2002 tekemällään päätöksellä. Rechtbank te 's-Gravenhage (Haagin alioikeus) antoi kuitenkin 20.10.2004 tuomion, jossa se viittasi yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-370/90, Singh, 7.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4265, Kok. Ep. XIII, s. I-19) ja asiassa C-292/89, Antonissen, 26.2.1991 (Kok. 1991, s. I-745, Kok. Ep. XI, s. I-67) antamiin tuomioihin ja kumosi valtiosihteerin 5.7.2002 tekemän päätöksen ja palautti asian Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratielle oikaisuvaatimuksen uutta käsittelyä varten.

15 Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie valitti edellä mainitusta tuomiosta Raad van Stateen, joka katsoi, että yhteisön oikeudesta ei ole saatavissa yksiselitteistä vastausta sen ratkaistavana olevaan asiaan, ja päätti näin lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) a) Jos vastaanottava jäsenvaltio pitää kolmannen valtion kansalaista – – asetuksen – – N:o 1612/68 10 artiklassa tarkoitettuna työntekijän perheenjäsenenä eikä kyseisen jäsenvaltion myöntämän oleskeluluvan voimassaoloaika ole vielä päättynyt, seuraako tästä, ettei jäsenvaltio, jonka kansalainen työntekijä on, tämän vuoksi saa evätä tältä kolmannen valtion kansalaiselta maahantulo- ja oleskeluoikeutta, kun työntekijä palaa kyseiseen jäsenvaltioon?

b) Jos edelliseen kysymykseen vastataan kieltävästi, seuraako tästä, että kyseinen jäsenvaltio saa itse arvioida, täyttääkö kolmannen valtion kansalaisen maahantulo kansalliseen oikeuteen perustuvat maahantuloa ja maassa oleskelua koskevat edellytykset, vai onko tämän jäsenvaltion ensin arvioitava, onko kyseisellä kolmannen valtion kansalaisella työntekijän perheenjäsenenä vielä yhteisön oikeuteen perustuvia oikeuksia?

2) Onko kysymyksiin 1 a ja 1 b vastattaessa merkitystä sillä, että kolmannen valtion kansalaisella ei ennen vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelua ollut kansalliseen oikeuteen perustuvaa oleskeluoikeutta siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen työntekijä on?

3) a) Jos jäsenvaltiolla, jonka kansalainen työntekijä (viitehenkilö) on, on työntekijän sinne palatessa oikeus arvioida, täyttyvätkö perheenjäsenyyteen perustuvan oleskeluluvan myöntämiselle yhteisön oikeudessa asetetut edellytykset edelleen, onko kolmannen valtion kansalaisella, joka on sellaisen viitehenkilön perheenjäsen, joka palaa vastaanottavasta jäsenvaltiosta siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, etsiäkseen siellä työtä, oleskeluoikeus viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa, ja jos on, mikä on tämän oikeuden kesto?

b) Onko edellä tarkoitettu oikeus olemassa myös silloin, kun viitehenkilö ei tee tässä jäsenvaltiossa aitoa ja todellista työtä eikä häntä voida pitää tai voida enää pitää – – direktiivissä 90/364 – – tarkoitettuna työnhakijana, kun otetaan lisäksi huomioon, että viitehenkilö saa Alankomaiden kansalaisuutensa perusteella sosiaaliavustusta?

4) Mikä merkitys on edellä oleviin kysymyksiin vastattaessa annettava sille, että kyseinen kolmannen valtion kansalainen on Euroopan unionin sellaisen kansalaisen perheenjäsen, joka on käyttänyt hänelle Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 18 artiklassa annettua oikeutta ja joka palaa jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on?"

Alustavat huomautukset

16 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on todennut kirjallisissa huomautuksissaan ja istunnossa, että Rachel Eindin oleskelulupa kyseisessä jäsenvaltiossa myönnettiin kansallisen oikeuden perusteella eikä asetuksen N:o 1612/68 10 artiklan nojalla. Mainittu hallitus täsmensi, että tällainen oleskelulupa ei perustu yhteisön oikeuden mukaiseen velvoitteeseen vaan paremminkin kansallisen säännöstön suhteen tehtyyn poliittiseen valintaan.

17 Ennakkoratkaisupäätöksestä sitä vastoin ilmenee, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat ilmoittaneet Rachel Eindille 4.6.2001 päivätyllä kirjeellä, että hänellä oli yhteisön työntekijän perheenjäsenen ominaisuudessa asetuksen N:o 1612/68 mukainen oleskeluoikeus kyseisen jäsenvaltion alueella.

18 Tältä osin on muistettava, että EY 234 artiklassa määrätyn yhteistyömenettelyn puitteissa ei ole yhteisöjen tuomioistuimen vaan kansallisen tuomioistuimen asiana selvittää oikeusriidan perustana olevat tosiseikat sekä tehdä näistä ne päätelmät, joita tämän annettavana oleva päätös edellyttää (ks. mm. asia C-435/97, WWF ym., tuomio 16.9.1999, Kok. 1999, s. I-5613, 32 kohta ja asia C-510/99, Tridon, tuomio 23.10.2001, Kok. 2001, s. I-7777, 28 kohta).

19 Niinpä kansallisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin on vastattava pitäen lähtökohtana kyseisen tuomioistuimen esittämää tosiseikastoa eli sitä, että Rachel Eind oleskeli Yhdistyneessä kuningaskunnassa asetuksen N:o 1612/68 10 artiklan nojalla.

Ennakkoratkaisukysymysten arviointi

Ensimmäisen kysymyksen a kohta

20 Tällä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, asetetaanko yhteisön oikeudessa tilanteessa, jossa yhteisön työntekijä palaa jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, kyseisen jäsenvaltion viranomaisille velvollisuus myöntää kolmannen valtion kansalaiselle, joka on kyseisen työntekijän perheenjäsen, maahantulo- ja oleskeluoikeus jo pelkästään siitä syystä, että hänellä oli siinä jäsenvaltiossa, jossa kyseessä oleva yhteisön työntekijä teki palkattua työtä, asetuksen N:o 1612/68 10 artiklan nojalla myönnetty voimassa oleva oleskelulupa.

21 Tältä osin on muistutettava, että asetuksen N:o 1612/68 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan sellaisen työntekijän, joka on jäsenvaltion kansalainen ja työssä toisen jäsenvaltion alueella, aviopuolisolla ja jälkeläisillä, jotka ovat alle 21-vuotiaita tai kyseisen työntekijän huollettavia, on kansalaisuudesta riippumatta oikeus tulla asumaan työskentelyvaltioon työntekijän luokse.

22 Asetuksen N:o 1612/68 viidennestä perustelukappaleesta ilmenee, että asetuksella pyritään poistamaan kaikki esteet työvoiman vapaan liikkuvuuden tieltä "ottaen erityisesti huomioon työntekijän oikeus elää perheensä kanssa ja edellytysten luominen perheen sopeutumiselle vastaanottavan maan oloihin".

23 Asetuksen N:o 1612/68 10 artiklan mukaisella perheen yhdistämistä koskevalla oikeudella ei myönnetä siirtotyöläisten perheenjäsenille mitään omaa oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, koska tämä säännös palvelee pikemminkin asianomaista siirtotyöläistä, jonka perheeseen kolmannen valtion kansalainen kuuluu (ks. asetuksen N:o 1612/68 11 artiklan puitteissa asia C-10/05, Mattern ja Cikotic, tuomio 30.3.2006, Kok. 2006, s. I-3145, 25 kohta).

24 Tästä seuraa, että yhteisön työntekijän perheenjäsenellä, joka on kolmannen valtion kansalainen, olevaan oikeuteen tulla asumaan kyseisen työntekijän kanssa voidaan vedota vain siinä jäsenvaltiossa, jossa viimeksi mainittu oleskelee.

25 Asetuksen N:o 1612/68 yhteydessä jäsenvaltion viranomaisten kolmannen valtion kansalaiselle, joka on yhteisön työntekijän perheenjäsen, myöntämän oleskeluluvan vaikutukset rajoittuvat tämän jäsenvaltion alueelle.

26 Edellä esitetyillä perusteilla ensimmäisen kysymyksen a kohtaan on vastattava, että yhteisön oikeudessa ei aseteta tilanteessa, jossa yhteisön työntekijä palaa jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, kyseisen jäsenvaltion viranomaisille velvollisuutta myöntää kolmannen valtion kansalaiselle, joka on kyseisen työntekijän perheenjäsen, maahantulo- ja oleskeluoikeutta pelkästään siitä syystä, että hänellä oli siinä jäsenvaltiossa, jossa kyseessä oleva yhteisön työntekijä teki palkattua työtä, asetuksen N:o 1612/68 10 artiklan nojalla myönnetty voimassa oleva oleskelulupa.

Toinen kysymys ja kolmannen kysymyksen b kohta

27 Näillä kysymyksillä, joita on syytä tarkastella yhdessä, kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko tilanteessa, jossa työntekijä tehtyään palkattua työtä toisessa jäsenvaltiossa palaa siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, kolmannen valtion kansalaisella, joka on kyseisen työntekijän perheenjäsen, yhteisön oikeuden nojalla oleskeluoikeus siinä valtiossa, jonka kansalainen työntekijä on, vaikka viimeksi mainittu ei tee tässä valtiossa aitoa ja todellista työtä. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee myös, voiko sillä seikalla, että kolmannen valtion

kansalaisella ei ennen oleskelua jäsenvaltiossa, jossa työntekijä teki palkattua työtä, ollut oleskeluoikeutta sen jäsenvaltion kansallisen oikeuden nojalla, jonka kansalainen työntekijä on, olla merkitystä mainitun kolmannen valtion kansalaisen oleskeluoikeuteen.

28 Aluksi on muistutettava, että jäsenvaltion kansalaisen oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella tekemättä siellä palkattua työtä tai harjoittamatta itsenäistä ammattia ei ole ehdoton. EY 18 artiklan 1 kohdan mukainen oikeus oleskella jäsenvaltioiden alueella on myönnetty jokaiselle unionin kansalaiselle vain, jollei perustamissopimuksessa määrätyistä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu (ks. vastaavasti asia C-456/02, Trojani, tuomio 7.9.2004, Kok. 2004, s. I-7573, 31 ja 32 kohta ja asia C-200/02, Zhu ja Chen, tuomio 19.10.2004, Kok. 2004, s. I-9925, 26 kohta).

29 Direktiivin 90/364 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisestä alakohdasta ilmenee, että näihin rajoituksiin ja ehtoihin kuuluu se, että jäsenvaltioilla on mahdollisuus edellyttää Euroopan unionin kansalaisilta, jotka eivät ole taloudellisesti aktiivisia ja jotka haluavat oleskeluoikeuden kyseisen jäsenvaltion alueella, että he itse ja heidän perheenjäsenensä kuuluvat sairausvakuutuksen piiriin kaikkien riskien varalta vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja että heillä on riittävästi tuloja ja varoja, niin että he eivät oleskeluaikanaan joudu turvautumaan vastaanottavan valtion sosiaalihuoltojärjestelmään.

30 Euroopan unionin kansalaisen, joka ei ole taloudellisesti aktiivinen, perheenjäsenillä direktiivin 90/364 1 artiklan 2 kohdan nojalla oleva oleskeluoikeus on sidoksissa siihen oleskeluoikeuteen, joka Euroopan unionin kansalaisella on yhteisön oikeuden nojalla.

31 Kun pääasiassa otetaan huomioon se, että Runaldo Eind on Alankomaiden kansalainen, hänen oikeuttaan oleskella Alankomaiden kuningaskunnan alueella ei voida evätä eikä sille voida asettaa mitään ehtoja.

32 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 101–106 kohdassa, siirtotyöläisellä oleva oikeus palata valtioon, jonka kansalainen hän on, ja oleskella siellä tehtyään palkattua työtä toisessa jäsenvaltiossa, myönnetään yhteisön oikeudessa, koska se on tarpeen työntekijöille EY 39 artiklassa ja liikkumisvapauden täytäntöönpanemiseksi annetuissa säännöksissä, kuten asetuksessa N:o 1612/68, myönnetyn liikkumisvapautta koskevan oikeuden tehokkaan vaikutuksen turvaamiseksi. Tällaista tulkintaa vahvistaa se, että on otettu käyttöön unionin kansalaisen asema, jonka tarkoituksena on olla jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema.

33 Alankomaiden ja Tanskan hallitukset ovat kirjallisissa huomautuksissaan väittäneet, että mahdollisuus, ettei kotijäsenvaltioon palatessa ole mahdollista jatkaa vastaanottavassa valtiossa mahdollisesti alkanutta perheen yhteiselämää, ei voi saada yhteisön kansalaista luopumaan siitä, että hän siirtyy vastaanottavaan valtioon tehdäkseen siellä palkattua työtä. Alankomaiden hallitus on korostanut erityisesti, ettei se, ettei Runaldo Eindin tytär voinut oleskella hänen kanssaan hänen palattuaan kotivaltioonsa, voinut saada häntä luopumaan siitä, että hän käyttää mainittua vapautta siirtymällä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, koska Rachel Eindillä ei silloin, kun tämä siirtyminen tapahtui, ollut oikeutta oleskella Alankomaissa.

34 Tätä katsantokantaa ei voida hyväksyä.

35 Jäsenvaltion kansalainen voi päättää olla lähtemättä siitä jäsenvaltiosta, jonka kansalainen hän on, tehdäkseen palkattua työtä toisen jäsenvaltion alueella, jos hän ei ole varma siitä, että hän voi palata kotijäsenvaltioonsa riippumatta siitä, harjoittaako hän ammattitoimintaa viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa.

36 Tämä ehkäisevä vaikutus aiheutuisi myös edellä mainitulla kansalaisella olevasta pelkästä mahdollisuudesta, että hän ei voi palattuaan kotijäsenvaltioonsa jatkaa lähisukulaisensa kanssa yhteiselämää, joka on mahdollisesti alkanut avioliiton tai perheen yhdistämisen johdosta vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

37 Perheen yhdistämisen esteet voivat täten rajoittaa jäsenvaltioiden kansalaisille yhteisön oikeudessa myönnettyä oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, koska yhteisön työntekijän palaamista siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, ei voida pitää puhtaasti sisäisenä tilanteena.

38 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan tilanteen kaltaisissa olosuhteissa Rachel Eindillä on oikeus tulla isänsä kanssa asumaan Alankomaihin, vaikka viimeksi mainittu ei ole taloudellisesti aktiivinen henkilö.

39 Tätä oikeutta koskevat kuitenkin asetuksen N:o 1612/68 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyt edellytykset, joita sovelletaan analogisesti.

40 Niinpä henkilön, jonka tilanne vastaa Rachel Eindin tilannetta, hyväksi voidaan soveltaa mainittua oikeutta niin kauan, kun hän ei ole saavuttanut 21 vuoden ikää tai kun hän on isänsä huollettavana.

41 Tällaista päätelmää ei voida kyseenalaistaa sillä seikalla, että Rachel Eindillä ei ennen oleskelua vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jossa hänen isänsä teki palkattua työtä, ollut kansalliseen oikeuteen perustuvaa oleskeluoikeutta siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen Runaldo Eind on.

42 Vastoin Alankomaiden, Tanskan ja Saksan hallitusten esittämää kantaa sillä, että tällaiseen oikeuteen on ollut mahdotonta vedota, ei ole merkitystä tällaisella lapsella yhteisön työntekijän perheenjäsenen ominaisuudessa olevan maahantulo- ja oleskeluoikeuden tunnustamisen kannalta siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen työntekijä on.

43 Ensinnäkin tällaista oikeutta koskeva vaatimus ei ilmene nimenomaisesti tai implisiittisesti mistään yhteisön oikeuden säännöksestä tai määräyksestä, jota koskee yhteisön työntekijöiden perheenjäsenten, jotka ovat kolmannen valtion kansalaisia, oleskeluoikeutta yhteisössä. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan liikkumista ja oleskelua koskevia yhteisön johdetun oikeuden säännöksiä ei voida tulkita suppeasti (ks. mm. asetuksen N:o 1612/68 osalta asia 276/83, Diatta, tuomio 13.2.1985, Kok. 1985, s. 567, Kok. Ep. VIII, s. 63, 16 ja 17 kohta ja asia C-413/99, Baumbast ja R, tuomio 17.9.2002, Kok. 2002, s. I-7019, 74 kohta).

44 Toiseksi tällainen vaatimus olisi vastoin yhteisön lainsäätäjän päämäärää, sillä mainittu lainsäätäjä on myöntänyt, että jäsenvaltioiden kansalaisten perhe-elämän suojelun varmistaminen on tärkeää, jotta perustamissopimuksella taattujen perusvapauksien käyttämisen esteet voidaan poistaa (asia C-60/00, Carpenter, tuomio 11.7.2002, Kok. 2002, s. I-6279, 38 kohta ja asia C-459/99, MRAX, tuomio 25.7.2002, Kok. 2002, s. I-6591, 53 kohta).

45 Edellä esitetyillä perusteilla toiseen kysymykseen ja kolmannen kysymyksen b kohtaan on vastattava, että tilanteessa, jossa työntekijä tehtyään palkattua työtä toisessa jäsenvaltiossa palaa siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, kolmannen valtion kansalaisella, joka on kyseisen työntekijän perheenjäsen, on tilanteeseen analogisesti sovellettavan asetuksen N:o 1612/68 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla oleskeluoikeus siinä valtiossa, jonka kansalainen työntekijä on, vaikka viimeksi mainittu ei tee tässä valtiossa aitoa ja todellista työtä. Sillä seikalla, että kolmannen valtion kansalaisella, joka on yhteisön työntekijän perheenjäsen, ei ennen oleskelua jäsenvaltiossa, jossa työntekijä teki palkattua työtä, ollut

oleskeluoikeutta sen jäsenvaltion kansallisen oikeuden nojalla, jonka kansalainen työntekijä on, ei ole merkitystä arvioitaessa mainitun kolmannen valtion kansalaisen oleskeluoikeutta tässä valtiossa.

Ensimmäisen kysymyksen b kohta, kolmannen kysymyksen a kohta ja neljäs kysymys

46 Ensimmäisen kysymyksen a kohtaan, toiseen kysymykseen ja kolmannen kysymyksen b kohtaan annettujen vastausten vuoksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen muihin kysymyksiin ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

47 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Yhteisön oikeudessa ei aseteta tilanteessa, jossa yhteisön työntekijä palaa jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, kyseisen jäsenvaltion viranomaisille velvollisuutta myöntää kolmannen valtion kansalaiselle, joka on

kyseisen työntekijän perheenjäsen, maahantulo- ja oleskeluoikeutta pelkästään siitä syystä, että hänellä oli vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jossa kyseessä oleva yhteisön työntekijä teki palkattua työtä, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15.10.1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68, sellaisena kuin se on muutettuna 27.7.1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2434/92, 10 artiklan nojalla myönnetty voimassa oleva oleskelulupa.

2) **Tilanteessa, jossa työntekijä tehtyään palkattua työtä toisessa jäsenvaltiossa palaa siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, kolmannen valtion kansalaisella, joka on kyseisen työntekijän perheenjäsen, on tilanteeseen analogisesti sovellettavan asetuksen N:o 1612/68, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2434/92, 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla oleskeluoikeus siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen työntekijä on, vaikka viimeksi mainittu ei tee tässä valtiossa aitoa ja todellista työtä. Sillä seikalla, että kolmannen valtion kansalaisella, joka on yhteisön työntekijän perheenjäsen, ei ennen oleskelua jäsenvaltiossa, jossa työntekijä teki palkattua työtä, ollut oleskeluoikeutta sen jäsenvaltion kansallisen oikeuden nojalla, jonka kansalainen työntekijä on, ei ole merkitystä arvioitaessa mainitun kolmannen valtion kansalaisen oleskeluoikeutta tässä valtiossa.**

Allekirjoitukset